

ผลของตัวแบบที่มีต่อการลดความวิตกกังวลในการคลอดของหญิงครรภ์แรก

นางสาวปรางทิพย์ ทาเสนาะ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2542
ISBN 974-334-334-2
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

119262255

2544

THE EFFECT OF MODELING ON REDUCING DELIVERY ANXIETY
IN WOMEN'S FIRST PREGNANCY

Miss Prangthip Tasanoa

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Developmental Psychology

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

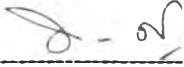
Academic Year 1999

ISBN 974-334-334-2

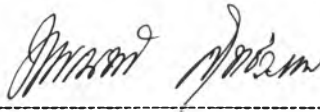
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของตัวแบบที่มีต่อการลดความวิตกกังวลในการคลอดของหญิงครรภ์แรก
โดย นางสาวปรางทิพย์ ทาเสนาะ
สาขาวิชา จิตวิทยาพัฒนาการ
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์

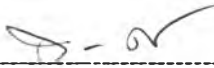

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

----- คณบดีคณะจิตวิทยา
(รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

----- ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. พรรณระพี สุทธิวรรณ)

----- อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์)

----- กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต)

ปรางทิพย์ ทาเสนา: ผลของตัวแบบที่มีต่อการลดความวิตกกังวลในการคลอดของหญิงครรภ์แรก
(The Effect of Modeling on Reducing Delivery Anxiety in Women's First Pregnancy)
อ.ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญ, 115 หน้า. ISBN 974-334-334-2

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการเสนอตัวแบบต่อการลดความวิตกกังวลในการคลอดของหญิงครรภ์แรก โดยมีสมมติฐานการวิจัยคือ 1. หญิงครรภ์แรกในกลุ่มทดลองที่ดูตัวแบบจะมีความวิตกกังวลในการคลอดน้อยกว่าหญิงครรภ์แรกในกลุ่มควบคุม 2. หญิงครรภ์แรกในกลุ่มทดลองที่ดูตัวแบบจะมีความวิตกกังวลในการคลอดในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ลดลงกว่าระยะก่อนการทดลอง การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบมีกลุ่มควบคุมทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (Pretest – Posttest Control Group Design) กลุ่มตัวอย่างเป็นหญิงครรภ์แรกที่มาฝากครรภ์ในหน่วยฝากครรภ์ โรงพยาบาลสรรพสิทธิ - ประสงค์ จ.อุบลราชธานี มีอายุระหว่าง 21-30 ปี อายุครรภ์ 28 -34 สัปดาห์ จำนวน 40 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากคะแนนความวิตกกังวลโดยทั่วไปอยู่ระหว่าง 38 - 45 คะแนน และสุ่มเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน กลุ่มทดลองได้รับชมตัวแบบสัญลักษณ์ในรูปวีดิทัศน์ ทั้งหมด 5 เรื่อง เป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 เรื่อง กลุ่มควบคุมได้รับการพยาบาลจากพยาบาลวิชาชีพตามปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) วีดิทัศน์ จำนวน 5 เรื่อง ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการดูแลตนเองระหว่างการตั้งครรภ์ การคลอดและหลังคลอด 2) แบบวัดความรู้สึกลึกซึ้งในขณะตั้งครรภ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบความแปรปรวนร่วมสองทางแบบวัดซ้ำ (Two Way ANCOVA with Repeated Measure) และทดสอบความแตกต่างภายในกลุ่มทดลองด้วยการทดสอบความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One way ANOVA with Repeated Measure)

ผลการวิจัยพบว่า

1. หญิงครรภ์แรกที่อยู่ตัวแบบมีคะแนนความวิตกกังวลในการคลอดน้อยกว่าหญิงครรภ์แรกที่ไม่ได้ดูตัวแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. หญิงครรภ์แรกที่อยู่ตัวแบบมีคะแนนความวิตกกังวลในการคลอดในระยะหลังการทดลองและในระยะติดตามผลลดลงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคะแนนความวิตกกังวลในการคลอดในระยะหลังการทดลองและในระยะติดตามผลไม่มีความแตกต่างกัน

ภาควิชา ..... ลายมือชื่อนิสิต .....
สาขาวิชา ..... จิตวิทยาพัฒนาการ ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ปีการศึกษา ..... 2542 ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

##ID3970997927: MAJOR DEVELOPMENTAL PSYCHOLOGY

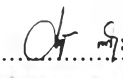
KEY WORD : ANXIETY / PREGNANCY / MODELING

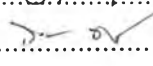
PRANGTHIP TASANOVA : THE EFFECT OF MODELING ON REDUCING DELIVERY ANXIETY IN WOMEN'S FIRST PREGNANCY. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.Dr. PUNTIP SIRIVUNNABOOD, Ph.D. 115 pp. ISBN 974-334-334-2

The purpose of this research was to study the effect of modeling on reducing delivery anxiety in first pregnancy. The hypothesis were as follows: 1. Women in first pregnancy in experimental group would have less anxiety than those in control group; 2. Women in first pregnancy in experimental group would have less anxiety in posttest and follow up period than pretest period. The research design was the pretest-posttest control group design. The sample was 40 first pregnancies, their ages are 21-30 years and gestation between 28-34 weeks select from first pregnancies who have Trait-Anxiety scores between 38-45 scores. Then 20 first pregnancies were randomly assigned to experimental group and control group. Five stories of video tape were shown to the experimental group for 5 weeks (one story per week). While the control group received the routine care procedure from registered nurse. The instrument used in this study was 1) Video tape containing content about self-care during pregnancy and delivery 2) State-Anxiety form Y. The two way ANCOVA with repeated measure and one way ANOVA with repeated measure were utilized for data analysis.

The result indicated that

- 1) Women in first pregnancy in the experimental group had less scores on State-Anxiety Inventory than those in the control group.
- 2) The posttest scores and follow up scores on State-Anxiety Inventory of the experimental group were lower than the pretest scores at .05 level of significance but there was no significant difference between the posttest and follow up scores.

ภาควิชา ..... ลายมือชื่อนิสิต .....

สาขาวิชา ..... จิตวิทยาพัฒนาการ ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

ปีการศึกษา ..... 2542 ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยมาโดยตลอด และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนสนับสนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมูลนิธิหม่อมเจ้าหญิงบุญจิราธร (ทุมพล) จุฑารัฐ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบูรพคณาจารย์ นับตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา ตลอดจนคณาจารย์ในคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาและปลูกฝังให้ผู้วิจัยมีความรักในความรู้จนประสบความสำเร็จทางการศึกษา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาตรวจสอบบทวิพากษ์และให้คำแนะนำจนสามารถถ่ายทำวิดีโอได้ตรงตามวัตถุประสงค์ทุกประการ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ละเอียด อุดมรัตน์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และอาจารย์อุดมวรรณ วันศรี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ จ.อุบลราชธานี

ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ จ. อุบลราชธานี และขอขอบคุณพี่น้องร่วมสถาบันทุกท่าน นักแสดงในวิดีโอทุกคน ที่ให้โอกาสและความช่วยเหลือผู้วิจัยในการถ่ายทำวิดีโอ การเก็บรวบรวมข้อมูล และให้กำลังใจผู้วิจัยจนสามารถผ่านอุปสรรคต่างๆมาได้โดยตลอด

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จ. อุบลราชธานี และบุคลากรของโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ทุกท่าน ที่กรุณาให้ผู้วิจัยถ่ายทำวิดีโอ ทดสอบเครื่องมือ และเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงพยาบาล และขอขอบคุณหญิงกรรม์แรกทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการศึกษาจนการวิจัยสำเร็จลุล่วงลงด้วยดี

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณพ่อ – แม่ ที่ให้ทั้งชีวิต สติปัญญา และการสนับสนุนทุกๆ ด้านแก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณพี่สาว น้องชาย พี่จู่ พี่รัช พี่อ้อ พี่ปราณี พี่ตุ๋ เอ๋ อ้อ ตั้ว นก โป่ง เนียร์ ป้อม เพื่อนร่วมชั้นในโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช เพื่อนร่วมชั้นเรียนในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ ที่เป็นแรงบันดาลใจและทำให้ผู้วิจัยเชื่อมั่นในคุณค่าของความเพียร จนสำเร็จการศึกษา

ปรางทิพย์ ทาเสนาะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
วัตถุประสงค์ในงานวิจัย	35
สมมติฐานในการวิจัย	35
คำจำกัดความในการวิจัย	35
ขอบเขตในการวิจัย	36
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	36
2. วิธีดำเนินการวิจัยและวิธีรวบรวมข้อมูล	
กลุ่มตัวอย่าง	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล	48
3. ผลการวิจัย	50
4. อภิปรายผลการวิจัย	56
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	62
รายการอ้างอิง	67

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.	76
ภาคผนวก ข.	87
ภาคผนวก ค.	89
ภาคผนวก ง.	91
ภาคผนวก จ.	98
ภาคผนวก ฉ.	99
ภาคผนวก ช.	113
ภาคผนวก ซ.	114
ประวัติผู้เขียน	115

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างได้แก่ อายุ อายุครรภ์ขณะเริ่มต้นการทดลอง อายุครรภ์ขณะสิ้นสุดการทดลอง และคะแนนความวิตกกังวลที่เป็นบุคลิกภาพประจำตัวของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	52
3.2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนความวิตกกังวลในการคลอดของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล.....	52
3.3 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเลขคณิตของคะแนนความวิตกกังวลในการคลอดระยะก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	53
3.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมสองทางแบบวัดซ้ำของคะแนนความวิตกกังวลในการคลอดในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	54
3.5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำของคะแนนความวิตกกังวลในการคลอดในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลของกลุ่มทดลอง.....	55
3.6 ผลการทดสอบรายคู่ของคะแนนความวิตกกังวลในการคลอดในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองด้วยวิธีของ Tukey.....	55